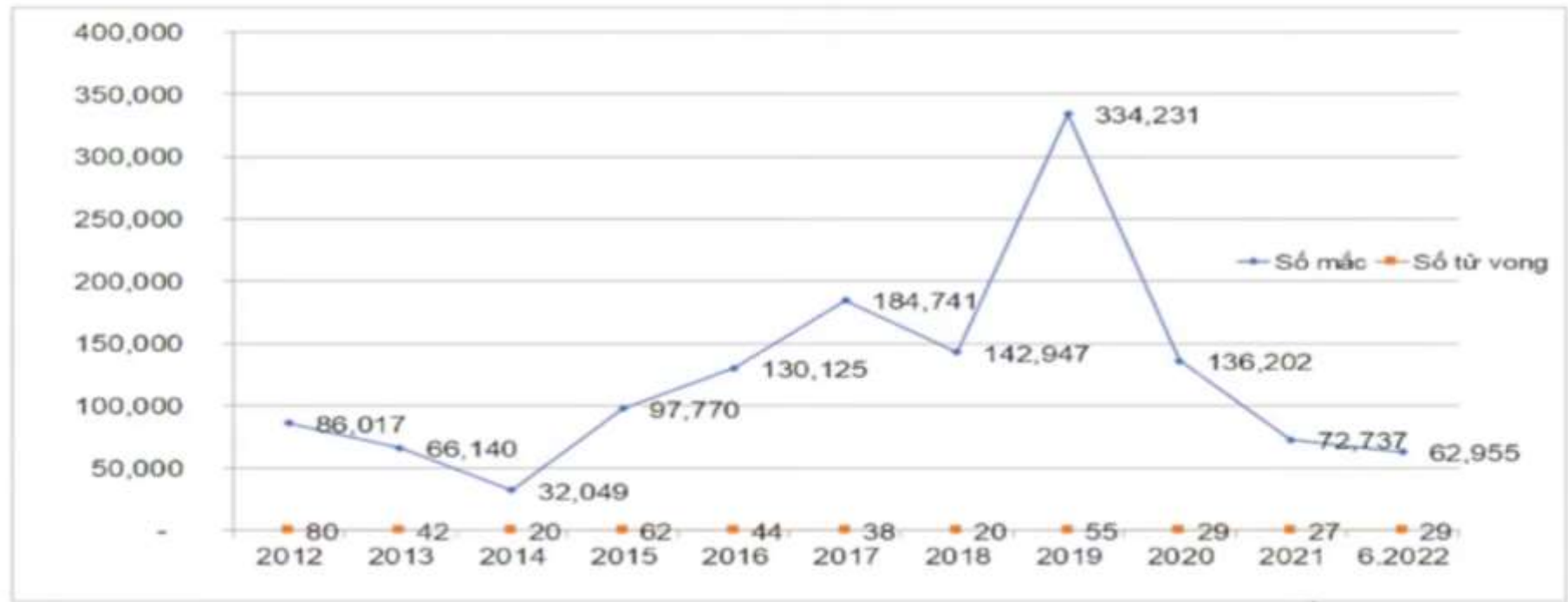

LÂM SÀNG, CHẨN ĐOÁN VÀ ĐIỀU TRỊ SỐT XH DENGUE TUYẾN CƠ SỞ

Đà Nẵng 21/7/2022

I. Tình hình dịch

So sánh số mắc và tử vong SXHD từ năm 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022

Đại cương

- Do virus Dengue gây nên
 - 4 typ huyết thanh
 - lây truyền do muỗi đốt
 - Muỗi *Aedes aegypti*
- Xảy ra quanh năm
 - Gia tăng mùa mưa
 - Trẻ em > người lớn
- Đặc điểm
 - Sốt
 - Xuất huyết
 - Thoát huyết tương

Hậu quả:

- Sốc giảm thể tích
- Rối loạn đông máu
- Suy tạng
- Tử vong

CHẨN ĐOÁN

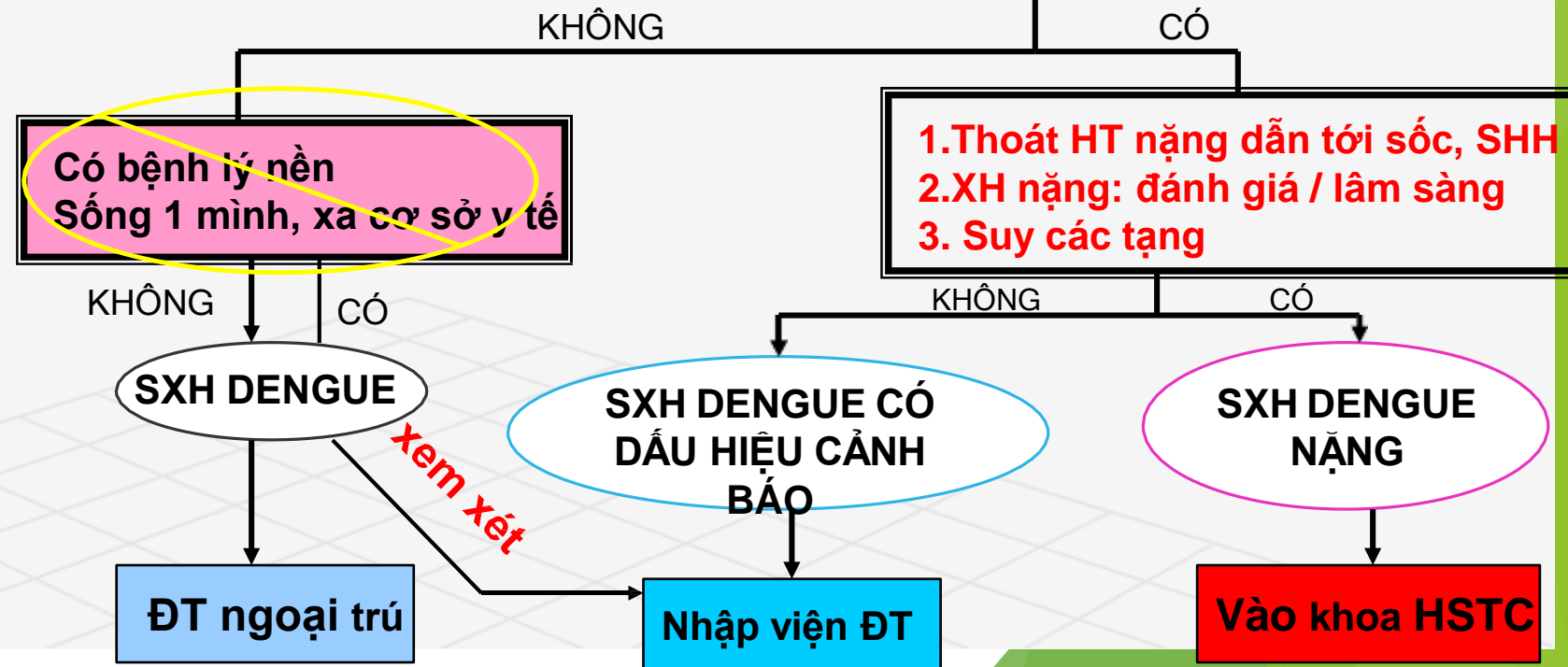
- Sống một mình.
- Nhà quá xa cơ sở y tế, không thể nhập viện kịp thời khi bệnh trở nặng.
- Gia đình không có khả năng theo dõi sát.
- Trẻ nhũ nhi
- Dư cân, béo phì
- Phụ nữ có thai.
- Người lớn tuổi (≥ 60 tuổi).
- Bệnh mạn tính đi kèm (tim, gan, thận, hen, COPD kém kiểm soát, ĐTĐ, thiếu máu tán huyết ...).

2019

Δ Chẩn đoán sơ bộ LS SXH Dengue
 Sống/đi đến vùng có dịch
 Sốt ≤ 7 ngày và có 2 trong các DH sau:
 Buồn nôn, nôn
 Phát ban
 Đau cơ, khớp, 2 hố mắt
 Xuất huyết da / dấu dây thắt (+)
 BC bình thường hoặc giảm
Hct bình thường hoặc tăng
TC bình thường hoặc giảm

CÁC DẤU HIỆU CẢNH BÁO

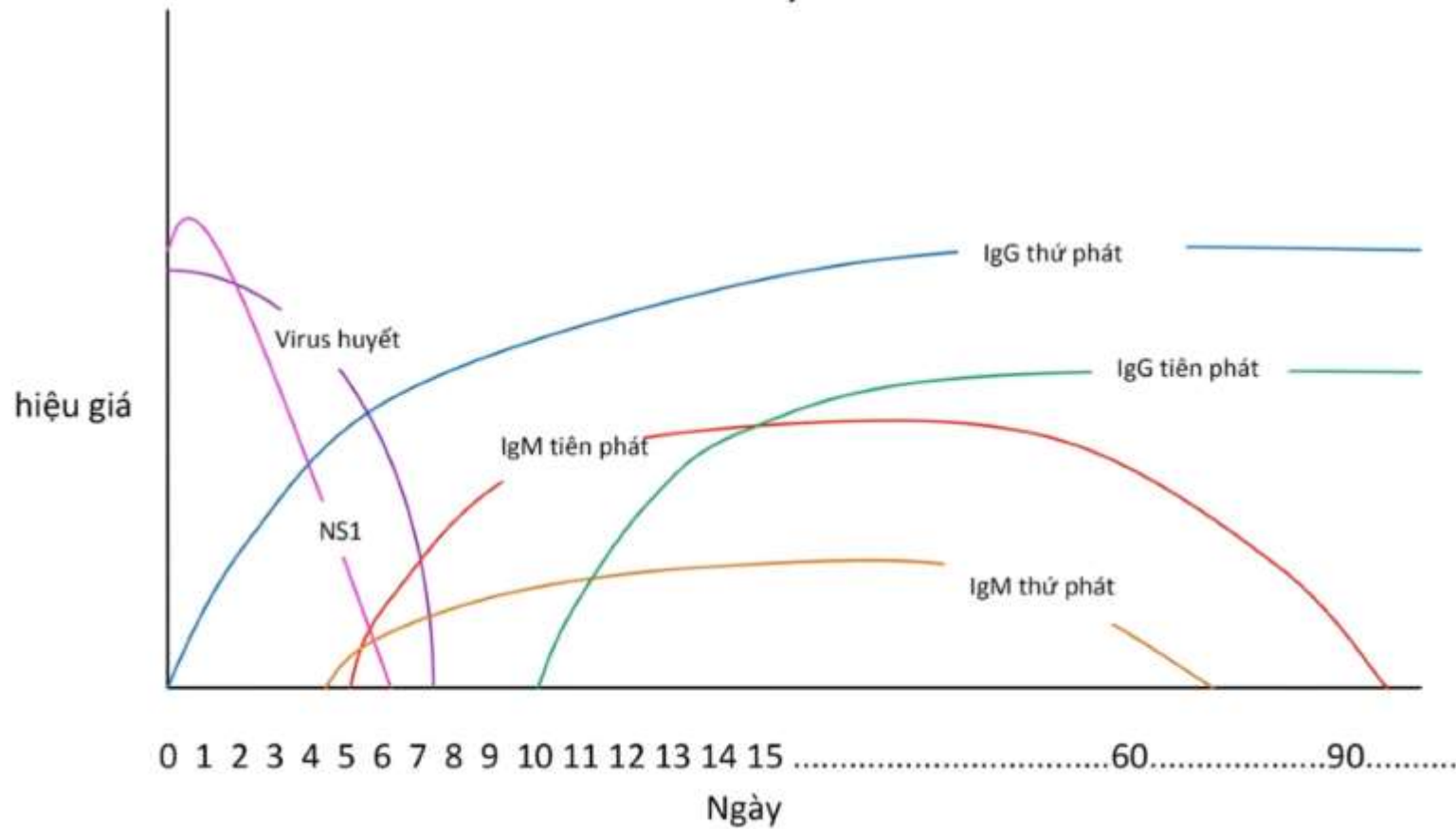
- Vật vã, lừ đừ, li bì.
- Đau bụng nhiều và liên tục hoặc tăng cảm giác đau vùng gan.
- Nôn ói nhiều ≥ 3 lần/1 giờ hoặc ≥ 4 lần/6 giờ.
- Xuất huyết niêm mạc:
- Gan to > 2 cm dưới bờ sườn.
- Tiểu ít.
- Hct tăng kèm tiểu cầu giảm nhanh.
- **AST/ALT ≥ 400 U/L.**
- Tràn dịch màng phổi, màng bụng trên siêu âm hoặc Xquang.

Chẩn đoán xác định

- ▶ Ca bệnh lâm sàng:
- ▶ Các xét nghiệm để khẳng định
 - ▶ Kháng nguyên NS1: (+) hoặc
 - ▶ Mac - ELISA IgM: (+) hoặc
 - ▶ RT - PCR phân lập virus: (+)

Diễn biến các dấu ấn huyết thanh

Phát ban giai đoạn sốt cao

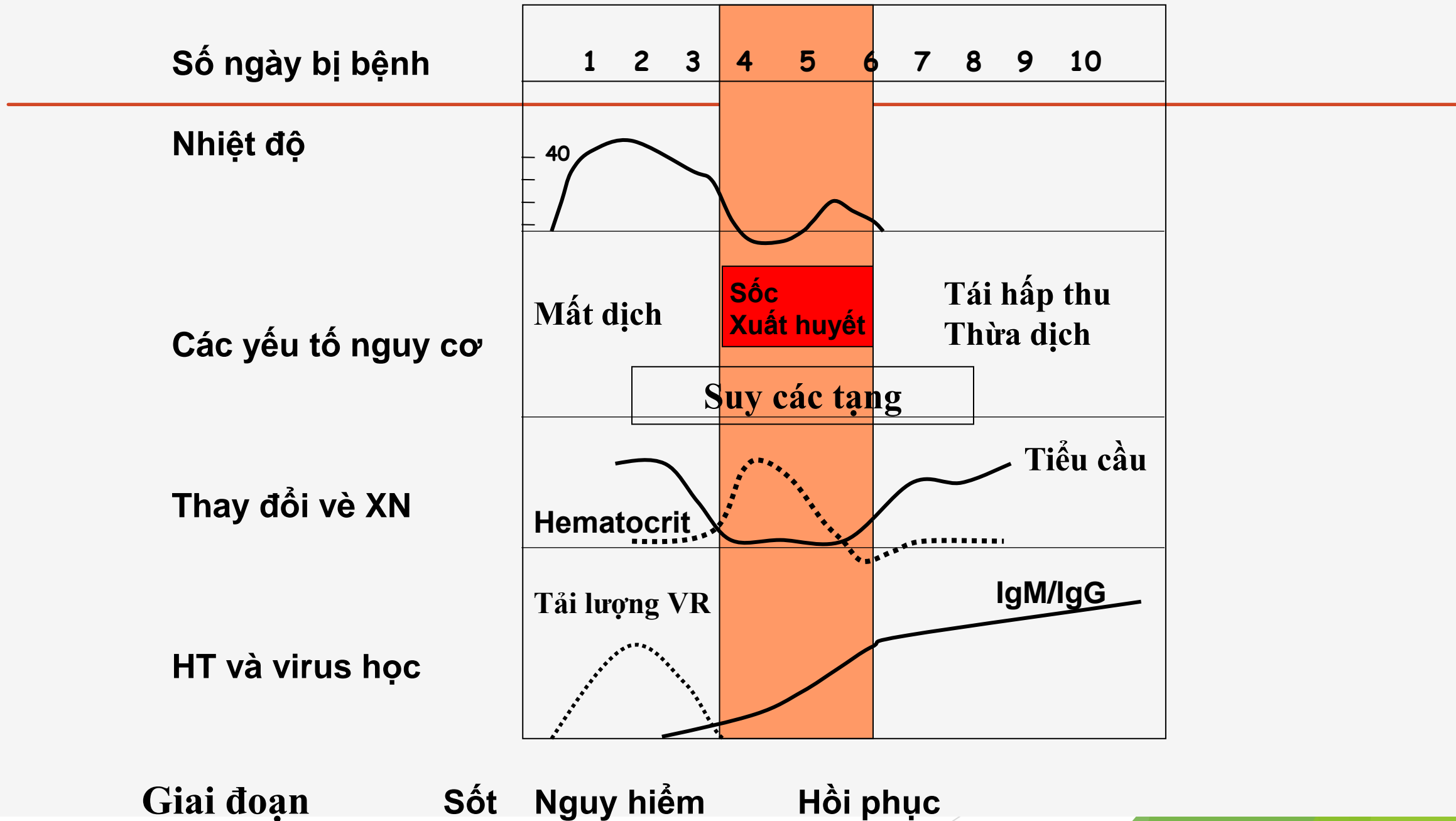
FIG. 1 Febrile rash of dengue which blanches upon pressure.

Phát ban giai đoạn hồi phục

FIG. 2 Convalescent rash of dengue, which is non-blanching.

Các giai đoạn của SXH Dengue

Phân Độ Lâm Sàng

Phân độ	SXHD	SXHD có dấu hiệu cảnh báo	SXHD nặng
Triệu chứng lâm sàng, cận lâm sàng	Sống/đi đến vùng có dịch. Sốt ≤ 7 ngày và có 2 trong các dấu hiệu sau: - Buồn nôn, nôn. - Phát ban. - Đau cơ, đau khớp, nhức hai hố mắt. - Xuất huyết da hoặc dấu hiệu dây thắt (+). - Hct bình thường hoặc tăng - Bạch cầu bình thường hoặc giảm. - Tiểu cầu bình thường hoặc giảm.	Ít nhất 1 trong các dấu hiệu sau - Vật vã, lừ đừ, li bì. - Đau bụng nhiều và liên tục hoặc tăng cảm giác đau vùng gan. - Nôn ói nhiều ≥ 3 lần/1 giờ hoặc ≥ 4 lần/6 giờ. - Xuất huyết niêm mạc: chảy máu chân răng, mũi, nôn ra máu, tiêu phân đen hoặc có máu, xuất huyết âm đạo hoặc tiểu máu. - Gan to > 2cm dưới bờ sườn. - Tiểu ít. - Hct tăng kèm tiểu cầu giảm nhanh. - $AST/ALT \geq 400U/L^*$. - Tràn dịch màng phổi, màng bụng trên siêu âm hoặc Xquang *	Ít nhất 1 trong các dấu hiệu sau 1. Thoát huyết tương nặng dẫn tới - Sốc SXHD, sốc SXHD nặng. - Ứ dịch, biểu hiện suy hô hấp 2. Xuất huyết nặng 3. Suy các tạng - Gan: AST hoặc ALT $\geq 1000U/L$. - Thần kinh trung ương: rối loạn ý thức. - Tim và các cơ quan khác.

* Nếu có điều kiện thực hiện

XỬ TRÍ CA BỆNH DENGUE

CHẨN ĐOÁN SƠ BỘ

Sống/đi tới vùng dịch tễ Sốt và có 2 tiêu chuẩn sau:

- Chán ăn và buồn nôn
- Nổi mẩn
- Đau khắp người
- Các dấu hiệu cảnh báo
- Giảm bạch cầu
- Nghiệm pháp dây thắt dương tính

CÁC DẤU HIỆU CẢNH BÁO

- Đau bụng hoặc có tăng cảm giác đau
- Nôn 3 lần/1h hoặc 4 lần/6h
- Ứ dịch trên LS: tràn dịch MP, MB
- Xuất huyết niêm mạc
- Vật vã, lừ đừ, li bì
- Gan to > 2 cm hoặc men gan > 400 IU
- Tiểu ít
- Xét nghiệm: Hct ↑ + tiểu cầu ↓ nhanh

KHÔNG

Bệnh lý nền
Sống 1 mình, xa viện

CÓ

KHÔNG

CÓ

DENGE KHÔNG CÓ DẤU HIỆU CẢNH BÁO

DENGE CÓ DẤU HIỆU CẢNH BÁO

DENGE NẶNG

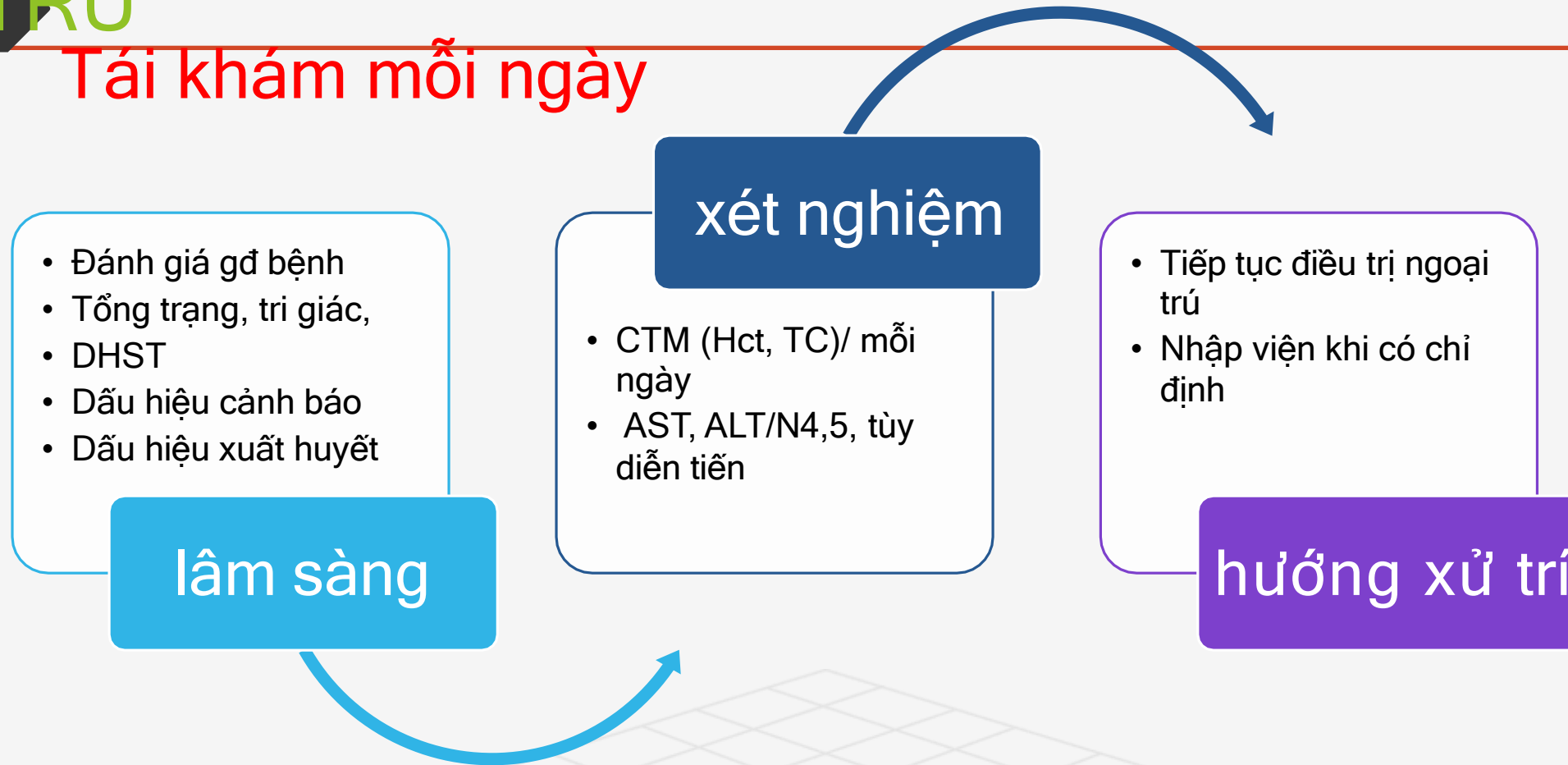
NHÓM A: TD tại nhà,
hẹn tái khám

NHÓM B: Nhập viện

NHÓM C: Nhập
vào ICU

ĐIỀU TRỊ NGOẠI TRÚ

Tái khám mỗi ngày

Tái khám ngay khi có một trong các dấu hiệu cảnh báo/ nặng

Điều trị sốt xuất huyết Dengue

Điều trị cơ bản

- Hạ nhiệt
 - Hạ nhiệt vật lí
 - Paracetamol đơn chất 10-15 mg/kg mỗi 4-6 giờ
 - Không quá 60 mg/kg/24h
- Bù dịch sớm đường uống
 - Nước trái cây
 - Nước ORESOL
 - Nước đun sôi để nguội

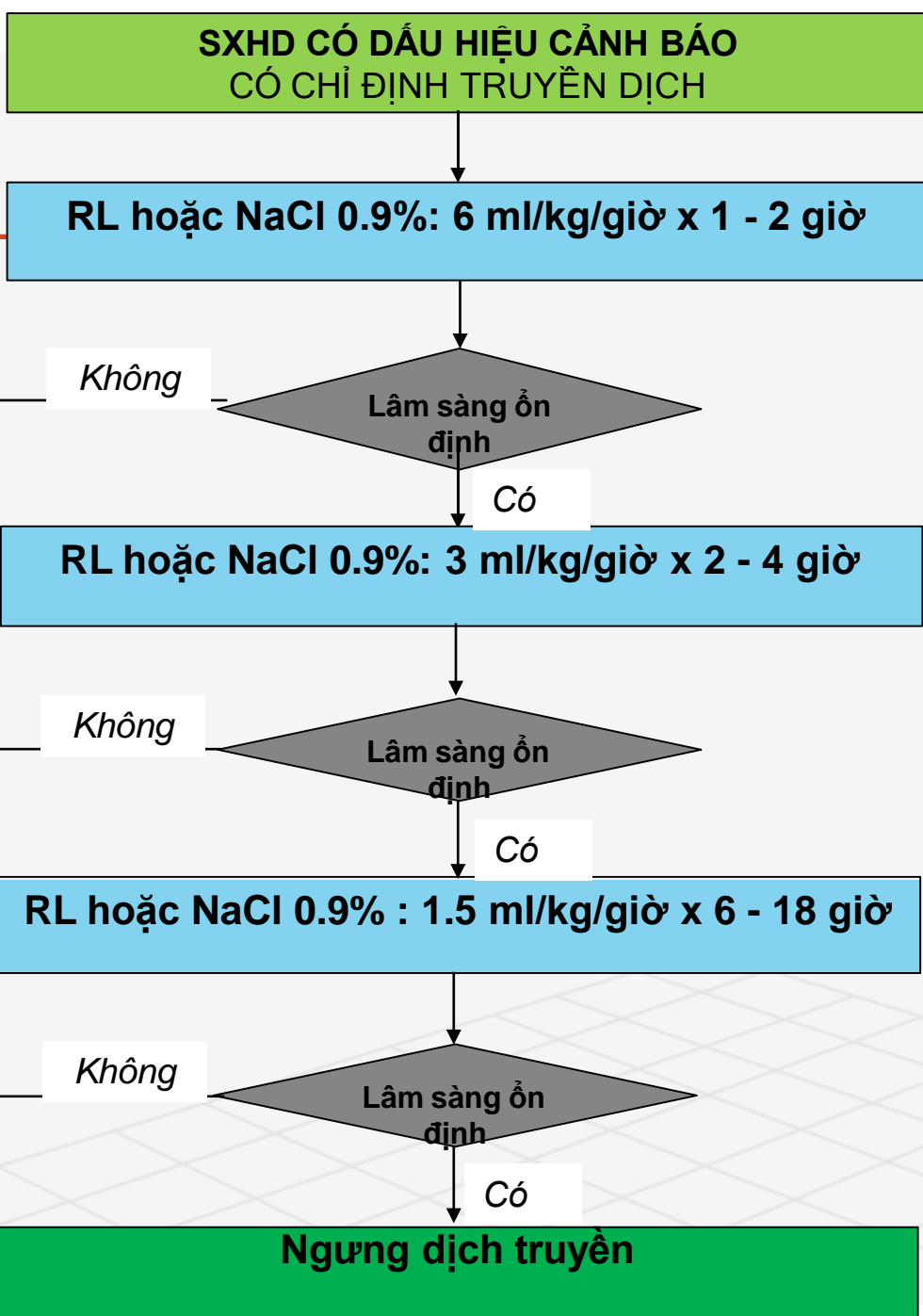
Không dùng aspirin (acetylsalicylic acid), analgin, ibuprofen để điều trị vì có thể gây **xuất huyết, toan máu**

Không ăn uống những thực phẩm có màu nâu hoặc đỏ như xá xị, sô cô la...

Chỉ định truyền dịch trong SXH Dengue

- ▶ Chỉ định truyền dịch: Khi có ít nhất 1 trong các dấu hiệu sau
 - Lừ đừ
 - Không uống được nước
 - Nôn ói nhiều
 - Đau bụng
 - Có dấu hiệu mất nước - Hct tăng cao
 - Thời gian truyền dịch: thường là không quá 24-48 giờ.

ĐIỀU TRỊ

+ **Chỉ định truyền dịch:**

1. Nôn ói nhiều, **không** uống **được** + Hct tăng cao
2. Nôn ói nhiều, **không** uống **được** + có dấu mất nước

ĐIỀU TRỊ CHỐNG SỐC

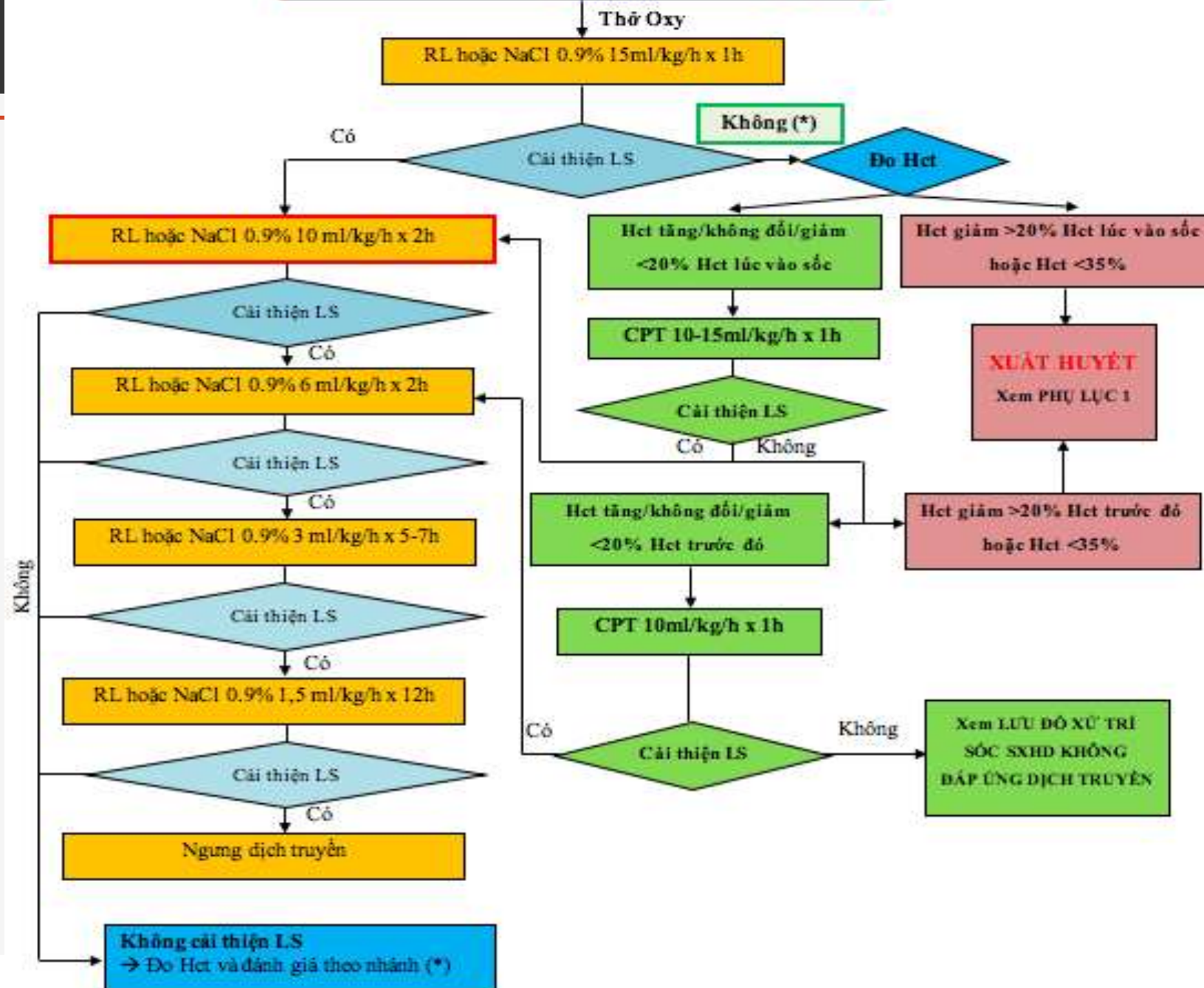
Dấu hiệu nhận biết sốc

- **Tri giác:** bứt rứt
- **Chi:** lạnh, ẩm, CRT > 2s
- **Mạch:** nhanh nhẹ, khó bắt
- **HA:** kẹt, tụt, = 0
- **Nước tiểu:** < 1 ml/kg/h

Dấu hiệu ra sốc

- **Tri giác:** tỉnh, nằm yên
- **Chi:** ấm, CRT < 2s
- **Mạch:** rõ, chậm theo tuổi
- **HA:** bình thường
- **Nước tiểu:** > 1 ml/kg/h

SỐC SXHD hoặc SỐC SXHD NẶNG

TỔN THƯƠNG GAN

Phân độ	Men gan AST / ALT
Nhẹ	120 - < 400
Trung bình	400 - <1000
Nặng / Suy gan cấp	≥ 1000 ± bệnh não gan

(Phác đồ SXHD 2019)

XỬ TRÍ TỔN THƯƠNG GAN

Phân độ tổn thương gan	SXH Dengue	Xử trí
Trung bình	SXHD cảnh h báo	DHST/4-6 giờ, lập lại xét nghiệm men gan sau 24 giờ Hạn chế dùng thuốc độc gan, paracetamol Chọn lựa Normal saline hoặc Ringer Acetate thay L/R Xét nghiệm đường huyết

(Phác đồ SXHD 2019)

XỬ TRÍ TỔN THƯƠNG GAN

Phân độ tổn thương gan	SXH	Xử trí
Nặng / Suy gan cấp	SXHD nặng	Không dùng paracetamol Chọn lựa Normal saline hoặc Ringer Acetate thay L/R Hồi sức sốc tốt Điều trị hạ đường huyết nếu có VitK1, FFP Bệnh lý não gan: ± N Acetyl Cystein TTM Lactulose, thụt tháo Natri ưu trương 3%, Manitol chống phù não Thở máy, lọc máu liên tục

(Phác đồ SXHD 2019)

Chỉ định truyền máu và chế phẩm máu

Máu và các chế phẩm máu	Chỉ định	Mục tiêu cần đạt
Huyết tương tươi đông lạnh	- RLĐM (PT hay aPTT > 1.5) và đang xuất huyết nặng:- RLĐM + chuẩn bị làm thủ thuật.	PT/PTc < 1,5
Kết tủa lạnh	- Xuất huyết nặng + Fibrinogen < 1g/l	Fibrinogen > 1g/l
Tiểu cầu (TC)	- Tiểu cầu < 50.000/mm³ + xuất huyết nặng.- Tiểu cầu < 5.000/mm³, chưa xuất huyết: Xem xét tùy tình trường hợp cụ thể.- Tiểu cầu < 30.000/mm³ + chuẩn bị làm thủ thuật xâm lấn (trừ ca cấp cứu).	TC > 50.000/mm ³ TC > 30.000/mm ³
Hồng cầu lắng, máu tươi (*)	- Đang xuất huyết nặng/kéo dài.- Sóc không cải thiện sau bù dịch 40-60ml/kg + Hct < 35% hay Hct giảm nhanh trên 20% so với trị số đầu	Hct 35 - 40%

(Phác đồ SXHD 2019)